

ДМИТРИЙ ГЛУХОВСКИ ПРЕДИ И СЛЕД

Част 16 от „Разкази за родината“

Превод от руски: Васил Велчев, 2017

chitanka.info

Август се оказа изненадващо мек и благоприятен. Свирепите сибирски комари, които обикновено точно в този месец разгръщаха последното си решително настъпление срещу човечеството, този път бяха отнесени нанякъде от играта на циклоните.

Вярно, че преди две седмици имаше леко земетресение, но в сравнение с миналогодишния августовски пек и горските пожари, които едва не бяха погълнали и Борисовка, и съседно Грязево, и самия районен център Мантурово, трусовете изглеждаха като неправдоподобно леко наказание. Все едно си очаквал десет години затвор при строг режим, а си се отървал с три години условно.

Най-неприятното беше това, че сега се беше изгубил сигналът на телевизора.

— Как ли е там сега Андрюша... — се тюхкаше Ангелина Степановна, докато човъркаше в земята с гумения накрайник на бастуна си.

Откакто спряха да получават вести за Андрюша, решиха да преместят вечерните седенки в двора на Нина Прокофиевна, особено след като комарите вече не досаждаха.

— Напълниха му главата с глупости — поклати глава Анна Павловна. — Един такъв рошав, сякаш от седмица не си е мил главата, и някакъв мърляв е станал. Преди повече ми харесваше. Спретнат беше, а сега пфу! Макар че от цял век не съм го виждала.

— Затова пък заглади косъма. На кого му беше притрябвал такъв хърбав? — почти се усмихна Нина Прокофиевна.

— А последния път нали разказваше нещо... За оня младеж, дето случайно застрелял приятелчето си с бащината пушка! А после позвънил на бащата на убитото и му казал: е, прощавай, ако искаш. И край! Следващия път, вика, ще доразкажем всичко. И ето! — разгорещи се Ангелина Степановна.

— Нищо, само да се върне Анатолий от районния център, и ще стане ясно какво се е случило там — заяви уверено Нина Прокофиевна.

В селото имаше само два телевизора.

Единият — стар, съветско производство, грижливо покрит с изплетена от бели конци кръгла покривчица, стоеше на по-четно място в хола на Анна Павловна. Той играеше ролята на олтар под иконостаса от пожълтели овални фотоснимки с обветрените от времето лица на

покойните ѝ съпруг и родители и с лъскавите правоъгълничета с розовите физиономии на внуците, които живееха с родителите си в районния център.

Вторият — с Напълно Плосък Екран и надпис Made in Indonesia^[1] — беше докарала от града миналото лято дъщерята на Нина Прокофиевна.

„Хоризонтът“ на Анна Павловна беше винаги тъмен и празен, тъй като се беше счупил безнадеждно преди трийсет години и не го бяха изхвърлили единствено от пенсионерска солидарност. Но плодът на японския индустриален колониализъм в страните от Югоизточна Азия работеше добре и всеки ден Нина Прокофиевна тържествено повдигаше паяжината от плетени дантели и предпазливо натискаше копчето на дистанционното.

През зимата поклонничеството на съседките ѝ у тях започваше още от сутринта: по централния канал обясняваха как правилно да се дозира урината, за да се избегне остеохондрозата, и убедително показваха как се борят метастази с помощта на сурово месо. Лятно време от сутринта трябваше да се бърза за зеленчуковата градина, но пък вечерта можеха да поохкат над невероятните истории за човешките страсти, съчинени на по цигара марихуана от сценаристите на втория „Малахов“.

Новини в селото гледаше само Анатолий, останалите не вярваха на никакви политици и не се интересуваха твърде от московските информационни абстракции. Веднъж в годината, когато президентът според слуховете обещавахе да вдигне пенсиите, се случваше да пуснат програма „Време“, за да се уверят в това. За да не се окажат в неудобно положение пред злобната пощальонка, която веднъж на два месеца носеше от районния център пликовете с редките банкноти, криволичейки с велосипеда си „Орле“ покрай дупките на единствения път.

Но извънредното повишение вече се беше случило преди мартенските избори и през август дори най-отявлените оптимисти не очакваха нищо хубаво от Москва. Няма ли новини — майната им. От тях само разстройство на стомаха се получава, а за политиката винаги ще излъжат, това го знаеха всички в селото още от времето, когато телевизорът „Хоризонт“ тъкмо беше изваден от кашона с надпис „Не преобръщай“.

— Ама ето го, идва! — надигна се от пейката далекогледата Анна Павловна. — Анатолий! Толя!

Куриерът, изпратен да научи истината в районния център, гледаше боязливо напред и държеше неуверено кормилото. Отначало искаше да облегне зловонния си мотопед на оградата, но после размисли и съобщи от портичката, без да се приближава на опасно разстояние:

— Ретранслаторната кула е паднала! Казват, че скоро ще я вдигнат. Когато друснало, излетяла из основи. Дотогава — никакъв телевизор!

— Виж ти! — плесна с ръце Анна Павловна.

— Влизай, Толя, защо стоиш там. — Нина Прокофиевна опря ръце на кръста си и с усилие се изправи на крака. — Имам пирожки, за внука ги опекох.

— Благодаря... — Анатолий духна върху юмука си, закашля се и поклати глава. — Не съм гладен! В Мантурово ме нахраниха.

— При твоите ли ходи? — присви очи Ангелина Степановна, без да забелязва укорителния поглед на Анна Павловна.

— Аха. — Анатолий кимна неопределено и за всеки случай даде газ с ръчката, за да намекне, че разговорът се проточва и вече трябва да тръгва.

— Може пък водчица да ти наля, а, Толя? — Стопанката на дома с пъшкане се затътри към шкафа с прашни стограмови многостенни чаши.

Той потръпна, но устоя. Ако сега беше сутрин, нямаше да е толкова непоколебим. Но времето на законната трезвеност отминаваше и пред мисления поглед на Анатолий вече се мяркаше костеливият призрак на запоя. Точно железният принцип: да не пие повече от три дни подред — му позволяваше да балансира изящно на границата на алкохолизма през всичките тези години, докато съучениците и колегите му се отдаваха в самозабрава на алкохолния делириум.

Нина Прокофиевна сви рамене и седна обратно. Анатолий козирува и потегли, оставяйки след себе си разпокъсани облачета от сладникави бензинови изпарения. Дъщерята, зетят и двамата внуци граждани, които бяха дошли за ваканцията при баба, бяха отишли да се къпят на реката и трябваше да се върнат за вечеря. Нина Прокофиевна

беше успяла да опече пирогите сутринта, а беше още рано да слага картофите на огъня: оставаше време и за умствени дейности.

— За всичко лъже — заяви тя.

— За своята хубавица? — сепна се задрямалата Ангелина Степановна.

— Изобщо за всичко — категорично заяви Нина Прокофиевна. — Не е ходил в Мантурово.

— Ами къде е бил? Нали с мотоциклета ходи.

— Валя ли вчера дъжд? Валя. Пътят от Грязево до Мантурово е дупка до дупка, след дъжда не локви, ами същинско бласто се получава. А мотоциклетът на кучия му син е чист — разобличи авантюриста Нина Прокофиевна. — Значи не е ходил по-далеч от Грязево.

— Че какво да търси в Грязево? — Ангелина Степановна приглади вълнената си пола. — В Мантурово поне си има приятелка, тамошна учителка.

— Скарали са се — възрази авторитетно Анна Павловна.

— Как така не знаеш?

— Че кога успяха? Нали миналата седмица ходи при нея...

— Никъде не е ходил. От месец не е бил при нея! Казва — при Наташа, а пък ходи в Грязево.

— А в Грязево какво има?

— Приятел има там, Витка рижия. В дъскорезницата работи. Който лежаше в затвора.

— Аз какво, Витка ли не познавам? — опита се да възстанови позициите си уличената в некомпетентност Анна Павловна. — Който ми кара дървата за зимата?

— С Витка е бил. Сигурна съм — с прокурорска убеденост заключи Нина Прокофиевна.

— На тебе Таня ли ти докладва, какво? — намръщи се Анна Павловна.

Стопанката имаше един коз в ръкава: пощальонката, която открито презираше всички жени, виждаше в проникателната и подозрителна Нина Прокофиевна равна на себе си и понякога споделяше с нея клюки от живота в Грязево и Мантурово. Лошо беше само, че тая година селяните не се подписваха за нищо, а пенсията, колкото и да се стараеха партията и правителството да уредят плащането ѝ, идваше в Борисовка не по-често от веднъж на два

месеца. Юнската закъсняваше, а за августовската можеха изобщо да не мечтаят.

— По-добре щеше да е друга новина да донесе — оплю информаторката си Нина Прокофиевна.

— Ами да... С два месеца и половина закъсняват. С какво ще си купуваме макарони?

Честно казано, с четирите хиляди пенсионерски рубли в Борисовка не можеше да се купи нищо. Построеният от бели бетонни тухли кооперативен магазин се намираше в Грязево и боядисаните със зелена маслена боя червени рафтове бяха поравно заредени с фалшива водка, консерви от сайра в собствен сос, традиционните кутии със захар на бучки и разфасован в хартиени пакети булгур. Водката не се ползваше с особена популярност, но захарта за разлика от нея изчезваше на мига, тъй като във всяка втора къща си имаше казан за варене. Всичко останало можеше да се отгледа в зеленчуковата градина или да се смени за нещо със съседите. Нина Прокофиевна имаше кокошки и плодна градина, Анна Павловна — обнадяващи прасенца и два декара зеленчукова градина, Ангелина Степановна — неотдавна отелила се крава и парници с домати.

Тренирани от продължилите години реформи, жителите на Борисовка, Грязево и което и да е друго руско селце можеха с лекота да преминат на автономен режим, независим от държавата, като от всички слабости си позволяваха единствено традиционната руска носталгия по сервилата.

Нина Прокофиевна стриктно заделяше половината от увеличената си пенсия и веднъж на четири месеца изпращаше събраното от пощата в Мантурово на децата в града. Ангелина Степановна харчеше всичко за елда и захар, защото вече беше отпразнувала седемдесет и петия си рожден ден и за това време неведнъж се беше поучавала от горчивия си опит. Анна Павловна държеше спестяванията си в плик зад иконката на Николай Чудотворец, която висеше в спалнята ѝ, и потреперваше при всеки неестествен полъх в старата си къща от страх да не я оберат. И за трите нередовното подаяние беше по-скоро знак на принадлежността на селото им към някаква необятна държавна цялост.

Макароненият въпрос, който си беше изцяло реторичен, увисна във въздуха. Лятото се беше оказало добро, в парниците се бяха

разраснали истински краставично-тиквени джунгли и фалангите измити трилитрови буркани чакаха сигнала за настъпление: зимата нямаше да е гладна.

Мазохистичната природа на руската жена не ѝ позволява да говори за това, което е добре, а за онова, което не достига.

— Скучно е без Андрюша — върна се към любимеца си Ангелина Степановна. — Кога ще го върнат?

— Как да знаем — разпери ръце Нина Прокофиевна. — Онзи кучи син излъга, никъде не е ходил. Сега само ако помоля зетя да се разходи да попита... Ама дали ще се съгласи по този път? И без това вече се скъса да ругае...

Корейските конструктори, разбира се, нямаше как да предвидят суровите условия, при които ще бъде експлоатирано отрочето им. То всъщност се държеше добре, като се имаше предвид, че е строено според корейските разбирания, но за мантуровските пътища изобщо не ставаше. Но зетят на Нина Прокофиевна, който беше взел за него потребителски кредит, нямаше намерение да подлага новия автомобил на нечовешки експерименти. Беше направил голяма услуга на съпругата си, когато се съгласи да тръгнат с колата из този страховит пущинак.

И той, както останалите жители на Борисовка, в първите дни преживяваше тежко липсата на телевизия и всяка вечер натискаше машинално и обречено бутона на дистанционното на купения от него за тъщата телевизор. Качи се даже на покрива, за да провери нацвъканата от врани антена. Напразно: Напълно Плоският Екран показваше само ефирни снежинки и приключенията на сътрудниците от отдел „Убийства“, които първата седмица им липсваха до болка, постепенно започнаха да се забравят.

След като претегли всички за и против, зетят се отказа да ходи в Мантурово и там да проведе разследване на обстоятелствата за изчезването на Малахов и сериалните кукли. Третата седмица за Андрюша тъгуваше вече само сантименталната Ангелина Степановна. Четвъртата, когато роднините на Нина Прокофиевна трябваше вече да натоварят колата и да потеглят обратно за града, иззад хълма се появи човек на подрънкващ стар велосипед.

— Пенсията — предположи Анна Павловна, като се изправи и остави в браздата тенекиената лейка.

— Война! — развика се отдалеч разпенената пощальонка.

* * *

Вместо обичайните вече цветни „Аргументи“ в чантата ѝ се въргаляха зле отпечатани фронтови сводки. Макар всъщност да нямаше никакъв фронт, пък и войната да беше приключила преди три седмици. И колкото и да четяха страниците, отпечатани с размазващо се тъмносиво мастило, никой от жителите на Борисовка не можеше да разбере как залпът на китайските крилати ракети по Тайван е могъл да доведе до изстрелването на американски междуконтинентални балистични ракети към Пекин, което е било неправилно преценено в единцовския бункер на РВСП и предизвикало ответен удар по САЩ, след което...

Земетресението отпреди месец се беше оказало отглас от чудовищните взривове, които за час бяха превърнали в прах и пепел всички големи европейски, американски и азиатски градове. Всичко се беше случило толкова бързо, че нито правителствата, нито военните командвания бяха успели да се евакуират. Държавите, засегнати от атомната стихия, вече от месец не съществуваха. За Грязево, да не говорим пък за Борисовка, в районния център си бяха спомнили едва сега.

Листчето премина през ръцете на всички и обезкървено падна на пейката. Хората се гледаха разстроено и се опитваха да намерят нужните думи: да опровергаят, да повярват, да утешат. Но в главите им незнайно защо се въртяха съвсем неуместни мисли...

— Андрюша — ама как така... — прикри уста със загрубялата си длан Ангелина Степановна.

— И какво, сега няма ли да има пенсии? — опитваше се да осъзнае Анна Павловна.

— Няма да се наложи да връщам кредита — почти нечуто добави зетят.

— Ами как ще живеем сега? — изхленчи Ангелина Степановна.

В надвисналата тишина се чуваше как подрънква камбанката на шията на кравата ѝ, с плътен алт зажука първият адаптирал се към новия живот комар. А може би до Борисовка най-последно беше долетяло

ехото на звука от скъсването на невидимите струни, които се точеха през цялата огромна страна от Останкино и я крепяха благодарение на единството от мисли и чувства на толкова различни един от друг граждани.

— Ами както сме живели досега, така ще е и занапред — внезапно обяви Нина Прокофиевна. — Какво толкова се е променило?

---

[1] Направено в Индонезия. — Бел.прев. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.